

Modernizacja gospodarki wodno-ściekowej w Łodzi z funduszy unijnych

Łódź na głębokich wodach

Bernarda Ambroża-Urbaneł

Podpisanie kontraktu na modernizację kanalizacji ogólnospławnej i przelewów burzowych w Łodzi, Teresa Woźniak – prezes ŁSI, Jerzy Kropiwnicki – prezydent Łodzi, Włodzimierz Tomaszewski – pierwszy wiceprezydent Łodzi, pełnomocnik ds. Realizacji Projektu, Paweł Piechnik – właściciel przedsiębiorstwa robót inżynieryjnych INKOP

Łódzka Spółka Infrastrukturalna (ŁSI) w ramach Funduszu Spójności realizuje projekt *Wodociągi i oczyszczalnia ścieków w Łodzi II*. Jest to jeden z największych projektów środowiskowych w Polsce. Dzięki wsparciu finansowemu z UE, przyznanemu w 2004 r., okres jego realizacji wyniesie tylko pięć lat, podczas gdy bez dofinansowania inwestycje wodociągowo-kanalizacyjne w mieście musiałyby być rozłożone na 15–20 lat.

Prezydent Łodzi Jerzy Kropiwnicki często podkreśla ogromne znaczenie inwestycji dla rozwoju miasta: „To przedsięwzięcie jest odpowiedzią na współczesne potrzeby miasta. To wielka szansa dla Łodzi, która wzbogaci się o nową infrastrukturę. To również szansa dla łódzkich przedsiębiorców na nowe kontrakty i na wzrost pozycji miasta na giełdzie inwestorów”.

Dobre inwestycje procentują

Pierwotnie planowany koszt całego projektu to ok. 142 mln euro (660 mln zł), z czego 50%, czyli 71 mln euro miało pochodzić ze środków unijnych. Obecnie jednak, wskutek zmienionej sytuacji na rynku budowlanym i gwałtownego wzrostu cen w tym sektorze, koszty przedsięwzięcia wzrosły do ok. 200 mln euro, czyli 780 mln zł. Kwota pochodząca ze środków Funduszu Spójności to ok. 277 mln zł, co stanowi 38% wartości inwestycji. W celu pokrycia różnicy ŁSI pozyskuje środki z innych źródeł. Z pomocą przyszedł Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, który pożyczył na realizację przedsięwzięcia 162 mln zł. Wartość tej pożyczki pokryje ok. 22% przewidywanych nakładów na inwestycję. W trakcie spotkania, na którym została podpisana umowa, szefowie Łódzkiej Spółki Infrastrukturalnej, WFOŚiGW w Łodzi oraz Banku Ochrony Środowiska Oddział w Łodzi podpisali list intencyjny wyrażający wolę współpracy, w ramach której zostaną wypracowane uproszczone procedury starania się o kredyty z dofinansowaniem WFOŚ na pokrycie kosztów indywidualnych przyłączy do budowanej sieci wodociągowo-kanalizacyjnej.

Uproszczone procedury zaczęły już obowiązywać – został opracowany uproszczony wniosek (w stosunku do poprzednio obowiązującego) o dopłatę do odsetek do kredytu zaciąganego na sfinansowanie przyłącza. Wniosek ten jest przyjmowany w siedzibie banku jednocześnie ze składaniem wniosku o kredyt (wcześniej składany był w siedzibie WFOŚiGW). Obecnie realna wartość oprocentowania kredytu z dopłatą WFOŚiGW wynosi niespełna 3%. Podejmując decyzję o jej udzieleniu kierowano się głównie efektem ekologicznym, jaki zostanie osiągnięty po zakończeniu realizacji projektu, który zakłada m.in.: ochronę

Łódzka Spółka Infrastrukturalna buduje miasto pod ziemią

czystości wód w łódzkich rzekach poprzez ograniczenie ilości zrzutów burzowych, skanalizowanie obszarów miasta o intensywnej zabudowie jednorodzinnej, co przyczyni się do likwidacji użytkowanych obecnie zbiorników bezodpływowych (szamb), poprawę odwodnienia terenów miejskich poprzez budowę kanałów deszczowych, poprawę jakości wody dostarczanej mieszkańcom oraz zwiększenie niezawodności sieci wodociągowej i ograniczenie liczby awarii.

Pozostała kwota potrzebna do realizacji projektu będzie pochodzić z pożyczki zaciągniętej w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Pod uwagę jest brany również kredyt z banku komercyjnego, który wygra ogłoszony przetarg. ŁSI przeznaczy na realizację projektu Funduszu Spójności 31,5 mln euro z własnych przychodów, co stanowi 16% wartości całego przedsięwzięcia.

Nowa jakość życia

Priorytetem tego ogromnego projektu jest uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w Łodzi, co oznacza podniesienie poziomu życia mieszkańców w zakresie infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej oraz zmniejszenie różnic społecznych i gospodarczych pomiędzy obywatelami Unii. Rozbudowa istniejącej sieci wodociągów i kanalizacji zapewni dostęp do usług wodociągowych ok. 11 tys. mieszkańcom oraz usług sanitarnych ok. 32 tys. mieszkańcom. Po zakończeniu projektu 99% łódzian będzie korzystało z sieci wodociągowej, a 98% z sieci kanalizacyjnej. Poprawi się również jakość wody w kranach, szczególnie w centrum, gdzie zostaną zmodernizowane stare rury, system zaopatrzenia miasta w wodę będzie bardziej niezawodny, co ograniczy przerwy w dostawie wody, skanalizowane zostaną nowe tereny o zabudowie jednorodzinnej, a liczba odbiorców wody zwiększy się poprzez uzupełnienie brakującego uzbrojenia w sieci wodociągowej na terenach zurbanizowanych. Dzięki naprawie i modernizacji zniszczonych kanałów gleba i wody gruntowe będą skuteczniej chronione, zmniejszy się problem zalewania ulic w mieście po obfitych opadach deszczu. W Łodzi jest 1200 ulic, a prace będą prowadzone na ponad połowie z nich (w zakresie rozbudowy infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej na ok. 641 ulicach, a modernizacji infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej na ok. 134 ulicach).

Teresa Woźniak, prezes ŁSI, informuje, iż do końca 2010 r. powstanie 204 km kanalizacji sanitarnej, 83 km kanalizacji deszczowej i 56 km wodociągów. Mieszkańcy korzystający już z sieci wodociągowo-kanalizacyjnej, mogą liczyć na poprawę jakości

usług, poprzez modernizację ok. 90 km dystrybucyjnej sieci wodociągowej, ok. 37 km magistral wodociagowych, ok. 19 km kanalizacji sieci sanitarnej i ok. 17 km sieci kanalizacyjno-deszczowej. Łącznie zmodernizowanych zostanie ok. 163 km istniejącej już sieci, w tym tej zbudowanej 80 lat temu. Ponadto inwestycje modernizacyjne obejmą trzy systemy zaopatrzenia Łodzi w wodę oraz Grupową Oczyszczalnię Ścieków. Zakończenie i rozliczenie realizacji projektu jest przewidywane w połowie 2010 r.

Wiele zadań – wiele możliwości

Do wykonania projektu *Wodociągi i Oczyszczalnia Ścieków w Łodzi II* zostały wybrane w drodze przetargów największe firmy w Polsce. Przedsięwzięcie obejmuje 10 kontraktów – osiem na roboty budowlane i dwa usługowe, jeden z firmą pełniącą rolę konsultanta, a drugi z inżynierem, który administruje cały projekt i sprawuje profesjonalny nadzór techniczny i prawny nad prowadzonymi robotami.

Zakres rzeczowy projektu został zawarty w 10 zadaniach:

1. Modernizacja GOS-ŁAM.
2. Modernizacja systemu zasilania Łodzi w wodę.
3. Modernizacja dystrybucyjnej sieci wodociągowo-kanalizacyjnej w Łodzi.
4. Modernizacja kanalizacji deszczowej w Łodzi.
5. Modernizacja kanalizacji ogólnospławnej i przelewów burzowych w Łodzi – Etap I.
6. Modernizacja infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej w al. Włókniarzy w Łodzi.
7. Rozbudowa sieci wodociągowo-kanalizacyjnej w strefie zurbanizowanej Łodzi dla dzielnic Bałuty i Widzew.
8. Rozbudowa sieci wodociągowo-kanalizacyjnej w strefie zurbanizowanej Łodzi dla dzielnic Górna i Polesie.
9. Pomoc przy wdrażaniu.
10. Inżynier kontraktu.

Schyłek 2007 r. przeznaczono na projektowanie i formalne przygotowywanie się do robót. Prace budowlane ruszyły na początku 2008 r. Obecnie są prowadzone na 47 ulicach, a z każdym tygodniem przybywają kolejne miejsca realizacji inwestycji. Jeden z kontraktów wykonawczych na modernizację infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej na al. Włókniarzy został już zakończony. W ciągu niespełna pięciu miesięcy udało się zmodernizować całą infrastrukturę podziemną: magistralę wodociagową, kanalizację sanitarną i deszczową w tym ważnym dla miasta punkcie, w którym równolegle były prowadzone roboty drogowe. Przedsięwzięcie prowadzone na tak szeroką skalę z pewnością skomplikuje życie mieszkańców Łodzi, dlatego w celu zminimalizowania utrudnień związanych z wykonywanymi pracami ŁSI zdecydowała się na zastosowanie bardzo nowoczesnych metod prowadzenia robót, ograniczających liczbę wykopów do niezbędnego minimum. Przy modernizacji stosowane są metody takie, jak:

- RELINING – potocznie przez fachowców określany jako metoda „rura w rurę”. Polega na wprowadzeniu nowej rury o mniejszej średnicy, wykonanej ze specjalnego tworzywa (żywice poliestrowe wzmocniane ciągłym włóknem szklanym), do modernizowanego odcinka rurociągu. Wprowadzenie nowego rurociągu następuje za pomocą umieszczonej tam wcześniej liny. Metoda ta wymaga przygotowania wykopów montażowych po dwóch stronach modernizowanego odcinka, których wielkość uzależniona jest od grubości rur oraz głębokości, na jakiej są one zainstalowane;
- KRACKING – zniszczenie (kruszenie) starej rury. Do zastosowania tej metody wystarczy przygotować dwa wykopy. Zniszczenie starej rury odbywa się przez przeciągnięcie przez nią głowicy kruszącej. W miejsce starej rury wprowadza się nową, zwykle tej samej szerokości;
- RĘKAW UTWARDZONY – wprowadzenie przez studzienkę kanalizacyjną do starego przewodu kanalizacyjnego elastycznego rękawa z tworzywa sztucznych nasączonego żywicą. Rękaw ten za pomocą sprężonego powietrza dociskany jest do wewnętrznej powierzchni modernizowanej rury, a następnie żywica, którą jest nasączony, utwardzana jest lampami UV, parą wodną lub gorącą wodą. Średnice i długość rękawa dopasowuje się do wielkości

modernizowanego rurociągu, który montuje się przez punktowy wykop w starej rurze;

- CEMENTOWANIE – narzucanie specjalną maszyną znajdującą się wewnątrz rury zaprawy cementowej na wewnętrzną powierzchnię rury, która następnie jest utwardzona i wygładzona.

Z kolei przy budowie nowej sieci wodociągowo-kanalizacyjnej w okolicach ścisłego centrum, stosowane będą metody bezwykopowe, takie jak przewiert i mikotunelingu.

Zdecydowana część budowy nowej sieci jest realizowana jednak tradycyjnymi metodami. Prace tego typu prowadzone są głównie poza centrum Łodzi i nie stanowią znaczącego zagrożenia dla ruchu. Teresa Woźniak przyznaje, że nie da się uniknąć utrudnień związanych z prowadzonymi robotami, ale zapewnia, że spółka będzie starała się ograniczyć je do minimum, natomiast nie sposób uniknąć utrudnień przy budowie nowych sieci. Aby przekonać łodzian do projektu i zminimalizować niedogodności, prowadzona jest kampania informacyjna, w ramach której rozpoczęto współpracę z radami osiedli, przekazując m.in. mapy ilustrujące zakres planowanych prac. Mapy te były publikowane również w lokalnej prasie i są dostępne na stronie internetowej spółki. Zaprojektowano specjalny znak informacyjny z wąsatym robotnikiem niosącym rurę, nazwanym przez media „Panem Rurkiem”, który ma wspierać samorządowców w kampanii. Prezes spółki liczy na wsparcie i zrozumienie dla inwestycji, która prowadzona jest przecież dla wspólnego dobra obecnych i przyszłych pokoleń. Zapytana o wskazówki dla innych miast wymienia pięć istotnych elementów, które mają wpływ na realizację tego rodzaju inwestycji: wzrost cen na rynku usług budowlanych, zmienny kurs euro, długotrwałe procedury przetargowe, dobór kadry do realizacji projektu oraz przygotowanie kampanii informacyjnej. Po pokonaniu tych przeszkód można rozpocząć budowanie nowoczesnego podziemnego miasta.

Obecnie jest bardzo dobry okres dla takich inwestycji i mimo utrudnień przy ich realizacji, samorządy powinny podejmować wyzwanie, które pozwoli dołączyć polskimi miastom do grona najnowocześniejszych metropolii w Europie. Tym bardziej że projekt realizowany w Łodzi wpisuje się w szereg szczytnych działań na rzecz środowiska oraz stanowi wyraźny krok ku poprawie jakości życia mieszkańców.

*Współpraca: Renata Borkowska-Kubiak,
Łódzka Spółka Infrastrukturalna
Zdjęcia: Łódzka Spółka Infrastrukturalna*

Modernizacja magistrali w al. Piłsudskiego